

Cestovní zpráva ze služební cesty do Vídně

Účel cesty: Účast na zasedání účastníků projektu „Monasterium“ konaném v archivu Haus-, Hof- und Staatsarchiv ve Vídni.

Trvání cesty: 31.5. – 1.6. 2006

Zprávu podávají: PhDr. Alena Pazderová, vedoucí 1. oddělení Státního ústředního archivu v Praze

Mgr. Jitka Křečková, odborná archivářka 1. oddělení NA, správkyňě fondů církevní povahy

PhDr. Eva Drašarová, CSc.,
ředitelka Státního ústředního archivu v Praze:

PhDr. Václav Babička,
ředitel Archivní správy:

Zpráva ze služební cesty do Vídně konané ve dnech 31.5. – 1.6. 2006

A/ Část technicko-organizační

Dne 31.5. 2006 v 6 hod. 01 min. jsme odjely rychlíkem Smetana do stanice Vídeň-Südbahnhof, kam jsme dorazily v 10 hod. 25 min. Ubytovány jsme byly v hotelu Atlanta ve Vídni, v ulici Währinger Str. 35. Cestu a nocleh hradila rakouská strana, tj. koordinační pracoviště projektu Monasterium, Diecézní archiv St. Pölten, Domplatz 1, A-3100 St. Pölten, Rakousko; cestovní pojištění uhradil Národní archiv.

Vlastní zasedání účastníků na projektu Monasterium se konalo ve Vídni, v budově archivu Haus-, Hof- und Staatsarchiv, nám. Minoritenplatz 1, a to 31.5. 2006 od 14 do 18 hod. a 1.6. 2006 od 9 do 12 hod. (viz příloha 1). Dne 31.5. 2006 po 18 hod. se pro účastníky zasedání konala odborná exkurze po fondech Haus-, Hof- und Staatsarchivu a shlédli jsme též pilotní výstavu tohoto archivu nazvanou „Oesterreich und das Heilige Roemische Reich“, která se zde koná ve dnech 25.4. až 22.10. 2006. Od 19,30 hod. se konalo setkání účastníků zasedání s předními představiteli ústavu Institut f. Oesterreichische Geschichtsforschung při Vídeňské univerzitě a ústavu Institut zur Erschliessung und Erforschung kirchlicher Quellen se sídlem v St. Poelten.

B/ Část odborná

Cílem zasedání byla kooptace řádných zástupců jednotlivých zemí účastnících se projektu (za archivní pracoviště v ČR PhDr. Alena Pazderová, Mgr. Jitka Křečková) a projednání jeho technicko-organizačních otázek; výsledkem je schválené memorandum (viz příloha č. 2).

Monasterium – Konsortium je projektem, jehož výsledkem bude elektronický archiv cenných dokumentů církevní povahy zemí střední Evropy od středověku do současnosti, veřejně a zdarma přístupný odborné veřejnosti na celém světě na adrese www.monasterium.net, přičemž zachování práv jednotlivých národních archivů je garantováno. Na projektu se podílejí archivy, knihovny a kulturní instituce Rakouska, Bavorska, Chorvatska, Maďarska, Litvy, Slovenska, Slovinska a za Českou republiku zatím Národní archiv a Národní knihovna. Projekt je financován rakouským ministerstvem Bundesministerium f. Bildung, Wissenschaft und Kultur, Evropskou unií (Culture 2000), četnými kláštéry a národními i soukromými prostředky zúčastněných zemí.

V současné době se na webových stránkách nachází cca 30 000 dokumentů, převážně z rakouských archivů. V příštích 3 letech bude dobudován celý portál včetně portálů národních a do r. 2008 se počítá se zveřejněním cca 120 000 ks listin. Jednotlivá vyobrazení listin a dokumentů budou doprovázena registry (národní jazyk, němčina, angličtina), vědeckými popisy a glosáři; kromě listin se v další fázi počítá i se zveřejňováním rukopisů a aktového materiálu z jednotlivých národních archivů, knihoven a institucí.

Základní informace o projektu se nacházejí na propagačním letáku, zatím v německé a anglické verzi (viz příloha 3), připravují se další verze v národních jazycích zúčastněných zemí. Za českou stranu provede překlad letáku do českého jazyka mgr. Křečková. Dr. Pazderová byla pověřena jednáním s dalšími vytipovanými státními a zemskými archivy v České republice o jejich případné účasti na projektu.

Z memoranda vyjímáme:

Celý projekt je volným sdružením zúčastněných archivů, knihoven, vědeckých institucí a institucí spravujících národní kulturní dědictví jednotlivých zemí, je projektem otevřeným

ke spolupráci s dalšími novými účastníky, a to při zachování principu jazykové i vědecké rovnoprávnosti. Účastníkům je zdarma k dispozici technický servis projektu (digitalizace v sídle účastníka, vedení národního portálu a webových stránek). Kromě vědeckého využití dokumentů budoucího virtuálního archivu má tento sloužit i ke zkvalitnění školní výuky dějepisu a zejména pedagogům i posluchačům historie, archivnictví a pomocných věd historických. Počítá se s tím, že poté co budou dokumenty součástí virtuálního archivu, bude možné omezit jejich výpůjčky na maximální možnou míru, čímž se prodlouží jejich zachování pro budoucí generace.

Národní archiv spolupracuje s Monasteriem od r. 2005, kdy byl osloven prostřednictvím zástupců břevnovského kláštera. O podrobnostech projektu digitalizace cca 7 500 ks církevních listin uložených na 1. oddělení NA jednaly s představiteli Monasteria za Národní archiv dr. Alena Pazderová, vedoucí 1. oddělení, a mgr. Jitka Křečková, odborná správkyně církevních fondů. Projekt digitalizace listin uložených v Národním archivu a schválený jeho ředitelkou PhDr. Evou Drašarovou, CSc., bude realizován v září – říjnu 2006 v budově 1. oddělení NA; technické detaily byly dopřesněny na zasedání ve Vídni. Kromě memoranda bylo dohodnuto, že příští zasedání národních účastníků projektu Monasterium se uskuteční v Praze ve dnech 22. – 23.11. 2006 v budově 1. oddělení NA, tř. Milady Horákové 133, Praha 6.

Význam projektu z hlediska mezinárodní odborné spolupráce je dalekosáhlý, protože kromě zviditelnění národního archivního bohatství uchovávaného v archivech České republiky přispěje i k propojení paměti národů v nově budované spojené Evropě, posílí prestiž Národního archivu a českého archivnictví v zahraničí a v neposlední míře přispěje i k zachování evropského kulturního dědictví prodloužením lhůt životnosti důležitých originálních dokumentů. Z pohledu národního je třeba zdůraznit, že otevřenost projektu dává jednotlivým účastníkům dostatečný prostor a individuální možnosti ke zveřejnění dalších významných písemností v následných etapách i ke zviditelnění české historie a českých archivů v mezinárodním kontextu, přičemž nelze opominout fakt, že tyto písemnosti jsou nejen součástí evropské historie, ale že tuto historii v průběhu staletí dokázaly i významně obohatit. Za neméně důležitý fakt považujeme i možnost spolupráce v mezinárodním kolektivu, vzájemné předávání zkušeností a vzájemné řešení obecných problémů archivní a historické spolupráce na bázi rovnoprávného postavení všech účastníků projektu.

V Praze dne 9. června 2006